

Családi életre nevelés

Munkahelyi beilleszkedést segítő foglalkozás

Célcsoport: 15-18 évesek

Témakör megnevezése: 2. A szexuális úton terjedő betegségek

A foglalkozás fejlesztési eredményei:

A tanuló megismeri a különböző fertőzési utakat, beleértve a szexuális úton terjedő betegségeket, tudja, hogy hogyan kell védekezni a fertőzésekkel szemben. Amennyiben egészségügyi panasa van, tudja, hogy (szak) orvosi ellátásra van szüksége, és minél előbb orvoshoz kell fordulnia. Ismeri az ellátó helyek nevét, helyét (tinédzser) Nőgyógyászat, Bőr- és nemi beteg gondozó, Urológia (beutaló köteles). Tudja, hogy vannak a szexuális úton terjedő betegségekkel szemben védőoltások és ismeri a hozzáférés módjait. Ismeri a fertőzések megelőzésének módjait, tudja, hogyan kérjen segítséget, ha valamilyen egészségügyi panasa van. Tud információt kérni szexuális problémákkal kapcsolatban, tudja, hova forduljon.

Az óra megtartásához javasolt felkérni védőnő, iskolaorvos, ifjúsági nőgyógyász szakembert.

Pedagógusoknak bevezető: Népegészségügyi szempontból nagyon fontos, hogy a szexualitás, testi kapcsolatok iránt egyre inkább érdeklődő kamasz, fiatal felnőtt korosztály megfelelően tájékoztatva legyen arról, hogy miként tudnak biztonságos párkapcsolatot, testi kapcsolatot létesíteni, hogy megelőzzék a korai, nem kívánt terhességet, védve legyenek a szexuális úton terjedő betegségektől és tudják, hogy hol kérhetnek szakszerű segítséget mind a lelki mind pedig a fizikai tünetek esetén. Ebben az óravázlatban ehhez próbálunk támpontot nyújtani.

*A mikrobák számos különféle módon fertőzhetik meg az embert, például érintéssel, tüsszentéssel, illetve fertőzött étel vagy ital elfogyasztásával. A kórokozók testnedvekkel való érintkezéssel is terjednek, például, ha nem védekezünk megfelelően a szexuális együttlét alkalmával." Forrás: e-bug
A következőkben erről fogunk részletesebben beszélni.*

Az STD angol nyelvű rövidítés, a Sexually Transmitted Diseases, azaz szexuális úton terjedő betegségek kifejezésből. Ezek a fertőző megbetegedések szexuális érintkezéssel terjednek. Szexuális érintkezésnek számít minden szoros érintkezés, ahol a nemi szervek a szexuális partner valamely nyálkahártyájával (nemi szervek, száj, végbél) kapcsolatba kerül. Ez azt jelenti, hogy nemcsak a hüvelyben, hanem a szájban vagy a végbélben végzett közösülés ugyanúgy fertőzéseket közvetíthet. A nemi úton terjedő fertőzéseket baktériumok, vírusok, gombák, egyaránt okozhatják.

A fertőzés esélyét fokozó tényezők:

Mi fokozza a szexuális úton terjedő betegségekkel történő fertőzés esélyét? A következők:

- minél több partnere van valakinek egymást követően
- minél több partnere van valakinek egyidejűleg
- minél gyakrabban fordul elő, hogy védekezés (óvszer) nélkül vesz részt a szexuális együttlétben.

Családi életre nevelés

A szexuális úton terjedő betegségek jellemzői:

- nem marad tartós védelem, ezért ugyanazt a fertőzést életünk során többször is megkaphatjuk.
- több mint 30 féle STD kórokozót ismerünk
- egyetlen szexuális együttlét alkalmával többféle kórokozóval fertőződhetünk.

Tudjátok-e, hogy mely szexuális úton terjedő fertőzések ellen kapunk védőoltást?:

- a **HPV védőoltás** a 9 leggyakoribb altípus ellen véd, de nem az összetőt, ezért is fontos szűrésre járni és a védekezés beoltottság mellett is fontos, mert bár kisebb eséllyel, de fertőződhet így is.

a **Májgyulladás B** típusa ellen, (a Májgyulladás C típus ellen nem kapunk védőoltást).

Az STD-k egészségügyi kockázatai:

Az STD-k egy része rövid lappangású – pl. Gonorrhoea = kankó, Chlamydia fertőzés bizonyos esete-, de vannak hosszabb lappangási formát mutató –HIV, májgyulladások bizonyos esete- és akár teljesen tünetmentesen zajló, de késői következménnyel járó fertőzések –pl. Chlamydia meddőséget okoz, májgyulladás B, C májdaganat rizikóját jelentősen növeli, HPV méhnyak rákot okoz. (Pedagógusoknak háttéranyag a 4. Mellékletben)

A vírusok által kiváltott STD-k többségének kezelése mai napig komoly kihívást jelent, ezért a megelőzésnek, a biztonságos szexuális **védekezésnek kulcsfontossága van:**

Ezek közé tartozik 5 tényező:

- alapvető **higiénés szabályok betartása**, mint rendszeres fogmosás, mosakodás, fehérenemű váltás
- gumióvszer alkalmazása**,
- HPV, Májgyulladás B típus elleni **védőoltások** igénybevétele,
- intravénás drogok kerülése**, mert ezek használatával nő a szexuális úton keresztül is átvihető megbetegedések pl. májgyulladás B, C, HIV előfordulása
- mértéktelen alkoholfogyasztás és más tudatmódosító szerek használatának kerülése**. U. i. a tudatmódosító szerek hatására nő a felelőtlen szexuális viselkedés, ami növeli a védekezés és körültekintés nélküli szexuális kapcsolatok létesítésének kockázatát, a nemkívánt terhességek előfordulása mellett a szexuális úton terjedő betegségekkel történő fertőzés kockázatát.

Az STD betegségek terápiája:

A sejten belül szaporodó vírusokra nagyon nehéz gyógyszerekkel hatni. Ezért ezen betegségek sok esetben nem gyógyíthatóak, csupán kezelhetőek. Nem minden kórokozóval szemben rendelkezünk egyelőre védőoltással (pl. májgyulladás C, HIV)

A bakteriális és gombás fertőzések nagy része tökéletesen meggyógyítható, különösen, ha a beteg időben szakorvoshoz kerül és minden kezelési utasítást pontosan betart. **Ezért bármilyen aggasztó tünet esetén javasolt felkeresni STD ambulanciát, vagy bőr – és nemi beteg gondozót, nőgyógyászatot vagy urológiát.** Fontos tudnotok, hogy az STD ambulanciákon biztosított az anonimitás.

Minden esetben fontos a mikrobiológiai (a nemi úton terjedő kórokozók vizsgálatakor alkalmazott speciális mintavétel a nemi szervekből), ez házi orvosi ellátásban ritkán elérhető. STD fertőzés gyanúja esetén indokolt a többi STD betegség szűrése - a HIV/AIDS és méhnyakszűrést is beleértve -, valamint a **szexuális partnerek felderítése és kezelése** a további személyek fertőzésének elkerülése céljából.

Családi életre nevelés

Sürgősségi ellátás abban az esetben indokolt, ha a helyi tüneteket - viszketés, gennyes váladékcsgorgás, hámlévaltozások, mint szemölcs vagy fekély- általános tünetek kísérik, mint láz, izom- ízületi fájdalom, fejfájás, látászavar.

A tökéletesen meggyógyítható STD-k kezelése annál eredményesebb, minél hamarabb fordul a beteg orvoshoz.

Ezért fontos, hogy esetleg még tünetmentes, de már fertőződött vizsgálata és szükség esetén kezelése is megtörténjen.

Kezeletlen esetben szövődmények kialakulásával kell számolni.

A kórokozók ugyanis megbetegíthetik a külső nemi szerveken kívül a belső nemi szerveket, amelyek fertőzése kezeletlen esetben meddőséget is okozhat.

A hosszú távú, kölcsönös hűségen alapuló partnerkapcsolat a védekezés mellett a legfontosabb garancia az STD betegségek elkerülésére.

Szűrővizsgálatok és itt lehetne megint megemlíteni a HIV/AIDS és méhnyakszűrésről egy-egy gondolatra csak.

Családi életre nevelés

Melléklet – Ellenőrző kérdések – teszt (tanulói példány nyomtatásra)

1. Mi fokozza a szexuális úton terjedő betegségekkel történő fertőzés esélyét?
Egészítsétek ki a válaszokat.

1. minél több partnere van valakinek
2. minél több partnere van valakinek
3. minél gyakrabban fordul elő, hogy nélkül vesz részt a szexuális együttlétben.

2. Hány STD kórokozót ismerünk?

3. Mely szexuális úton terjedő fertőzések ellen kapunk védőoltást?:

1.
2.

4. Minek a használatával előzhető meg legegyszerűbben a fertőződés a szexuális együttlét alkalmával?

.....

5. Soroljátok fel a biztonságos szexualitás és a szexuális úton terjedő betegségek elkerülésének módjait:

Írjátok legalább 3 példát:

1.
2.
3.

Családi életre nevelés

2. Melléklet - Melléklet - Teszt megoldásokkal (tanári használatra)

1. Mi fokozza a szexuális úton terjedő betegségekkel történő fertőzés esélyét?

- minél több partnere van valakinek egymást követően
- minél több partnere van valakinek egyidejűleg
- minél gyakrabban fordul elő, hogy védekezés (óvszer) nélkül vesz részt a szexuális együttlétben.

2. Hány STD kórokozót ismerünk?

(30)

3. Mely szexuális úton terjedő fertőzések ellen kapunk védőoltást?

- HPV 9 altípus ellen, többi altípus ellen nem kapunk!
- Májgyulladás B típusa ellen, Májgyulladás C típus ellen nem kapunk védőoltást!

4. Hogyan előzhető meg a fertőződés a szexuális együttlét alkalmával?

Óvszer használatával.

5. Soroljátok fel a biztonságos szexualitás és a szexuális úton terjedő betegségek elkerülésének módjait:

Írjatok 5 példát:

1. higiénés szabályok betartása
2. gumióvszer használata
3. HPV, Májgyulladás B típus elleni védőoltások igénybevétele,
4. intravénás drogok kerülése
5. Mértéktelen alkoholfogyasztás és más tudatmódosító szerek használatának kerülése.

Családi életre nevelés

Plakát – STOP STD

A VÍRUSOK ÁLTAL KIVÁLTOTT STD-K TÖBBSÉGÉNEK KEZELÉSE MAI NAPIG KOMOLY KIHÍVÁST JELENT, EZÉRT A MEGELŐZÉSNEK, A BIZTONSÁGOS SZEXUÁLIS VÉDEKEZÉSNEK KULCSFONTOS SÁGA VAN:

Ezek közé tartozik 5 tényező:

alapvető **higiénés szabályok betartása**, mint rendszeres fogmosás, mosakodás, fehérnemű váltás

gumióvszer alkalmazása,

HPV, Májgyulladás B típus elleni **védőoltások** igénybevétele,

intravénás drogok kerülése, mert ezek használatával nő a szexuális úton keresztül is átvihető megbetegedések pl. májgyulladás B, C, HIV előfordulása

mértéktelen alkoholfogyasztás és más tudatmódosító szerek használatának kerülése.

Ui. a tudatmódosító szerek hatására nő a felelőtlen szexuális viselkedés, ami növeli a védekezés és körültekintés nélküli szexuális kapcsolatok létesítésének kockázatát, a nemkívánt terhességek előfordulása mellett a szexuális úton terjedő betegségekkel történő fertőzés kockázatát.